

RAQAMLI TA'LIM MUHITIDA UMUMTA'LIM MAKTABLARINING BOSHQARUV TIZIMIDA XORIJ TAJRIBASI

Rasulov Inom Mo'ydinovich

Qo'qon davlat pedagogika instituti Informatika kafedrası dotsenti, PhD

Usmanova Gulnoza Xamdamonovna

*Qo'qon davlat pedagogika instituti Ta'limda axborot texnologiyalari" mutaxassisligi
2-bosqich magistranti*

Gmail: gulnozausmanova70@gmail.com; Tel: +998 911417287

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli ta'lim muhitining umumta'lim maktablari boshqaruv tizimida foydalanish zaruriyati ochib berilgan.

Kalit so'zlar: raqamli ta'lim muhiti, xorij tajribasi, ta'lim sifati, multimedia, boshqaruv platformalari.

Аннотация. В этой статье раскрывается необходимость использования цифровой образовательной среды в системе управления общеобразовательными школами.

Ключевые слова: цифровая образовательная среда, зарубежный опыт, качество образования, мультимедиа, платформы управления.

Abstract. This article reveals the need for the digital education environment to be used in the comprehensive school management system.

Keywords: digital education ambitiii, overseas experience, educational quality, multimedia, management platforms.

Ta'lim sohasidagi nazorat va nazorat funksiyalari Ta'lim va fan sohasida nazorat bo'yicha Federal xizmati (Rosobrnadzor) tomonidan amalga oshiriladi kelinadi. Xizmat ta'lim muassasalarini litsenziyalash, attestatsiyadan o'tkazish va akkreditatsiyadan o'tkazish, oliy o'quv yurtlarining ilmiy va professor-o'qituvchilarini attestatsiyadan o'tkazish, ta'lim muassasalari bitiruvchilarini attestatsiyadan o'tkazish, ta'lim to'g'risidagi hujjatlarni tasdiqlash va nostrifikatsiyalashni amalga oshiradi.[1]

Shuningdek, Rossiya Federatsiyasi hukumati va boshqa federal hokimiyat organlari ta'lim tashkilotlarining ta'sischi bo'lishi mumkin bo'ladi.

Tumanlarning mahalliy o'zini o'zi boshqarish organlari oliy ta'lim muassasalarining ta'sischi belgilashga va ularning funksiyalarini amalga oshirishga haqli emas (2008 yil 31 dekabr gacha tashkil etilganlar bundan mustasno). Mahalliy darajada ta'limni tashkil etish va Moskva va Sankt-Peterburgdagi mahalliy hokimiyat organlarining vakolatlari federal shaharlar qonunchiligiga muvofiq amalga oshiriladi.[2]

Estoniya ta'limini raqamlashtirish 1990-yil oxirida boshlangan. U davlat va mahalliy, o'zini-o'zi boshqarish organlari, shuningdek, tadbirkorlar, sarmoyadorlar va universitetlarning faol ishtirokida ishga tushirildi va bu muvaffaqiyatli hamkorlik hozirgacha davom etmoqda. Mahalliy o'zini-o'zi boshqarish organlari rahbarlari o'quv muassasalarining texnik jihozlanishini nazorat qiladi, zarur hollarda esa yangi

jihozlar sotib oladi. Universitetlar (misol uchun, Tartu va Tallin texnologiya universitetlari) kurslar va treninglar o'tkazadi, ularda o'qituvchilar yangi uskunalardan foydalanish ko'nikmalarini o'zlashtiradilar, o'qitishning innovatsion usullarini o'rganadilar va ta'lim sohasidagi so'nggi yutuqlar bilan yaqindan tanishadilar. Yirik xalqaro (Microsoft, Samsung) va mahalliy kompaniyalar, xayriya jamg'armalari (Information Technology Foundation for Education, Estonian Association of Information Technology and Telecommunications) turli tanlovlar tashkil qiladilar. Ularda ishtirok etish maktab va tashabbuskor guruhlariga yangi jihazlar xarid qilish va ta'lim kurslarida o'qish uchun grantlar yutib olish imkonini beradi.

Estoniya maktablarida o'qituvchilarning o'rni juda katta. Ular o'z ish faoliyatlari yoki maxsus o'quv mashg'ulotlaridagi ishtiroklaridan orttirgan tajribalaridan kelib chiqqan holda o'quv rejalarini mustaqil belgilashlari mumkin. O'quv jarayoni AKTdan foydalanilgan holda tashkillashtiriladi. Yuqorida keltirilganidek, o'qituvchilar ulardan foydalanish ko'nikmalarini maxsus treninglarda o'rganib oladilar.

Estoniyalik maktab o'quvchilari bugungi kunga kelib elektron o'quv materiallari bilan ta'minlangan e-Schoolbag va Opiq xizmatlaridan muntazam foydalanadilar. Roboversity orqali robot texnikalarini o'rganish imkoniyatiga egalar. Ota-onalar esa farzandlarining o'zlashtirishlarini doim kuzatishlari va o'qituvchilar bilan maxsus eKool platformasida muloqot qilishlari mumkin.

1990-yillar boshida Singapur Maorif vazirligi ta'lim tizimini zamonaviylashtirishni boshladi. Ushbu bilimlar iqtisodi sharoitida Singapur maktabini hayotga tayyorlash yo'nalishida dastlabki qadamlarini qo'ydi: ilk bor o'rta maktab va kollejlarda o'quv rejasiga "Kompyuter saboqlari" darsi kiritildi. Mashg'ulotlar davomida o'qituvchilar maktab o'quvchilarini kompyuterdan foydalanishga o'rgatadilar va mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirish uchun texnologiyalarni faol qo'llashning ahamiyati haqida hikoya qiladilar.

Singapur Maorif vazirligining sohani raqamlashtirish yo'lidagi keyingi qadamlari belgilangan "bosh rejalar" asosida bo'ldi. Ularda ta'lim jarayoniga texnologiyalarni joriy etish bo'yicha aniq maqsad va vazifalar belgilangan bo'lib, maktab rahbariyati va o'qituvchilarning o'quv jarayonidagi rolini oshirish, o'qituvchilar va o'quvchilarning texnologiyalardan yanada keng foydalanishlari, 21-asr uchun yangi talablarni ishlab chiqish kabi asosiy yo'nalishlar kiritilgandi. Asta-sekinlik bilan o'quvchilar va ular foydalanayotgan texnik vositalar nisbati 1:1 ga yetkazildi. Yangi texnologiyalar har bir insonga, yashash joyidan qat'i nazar, ta'lim olish imkonini beruvchi vosita sifatida qabul qilina boshlandi: bu "uzluksiz ta'lim" g'oyasi vujudga kelishidagi muhim omil bo'ldi.[3]

2015-yildan Singapur ta'limida asosiy urg'u "ijodkorona (kreativ) o'qitish"ga berila boshlandi: o'qituvchilar ta'lim muhiti dizaynerlari sifatida mashg'ulotlarni yangi texnologiyalar yordamida o'tkaza boshladilar. Bu o'quv jarayonini alohida ta'lim olishga ham moslashtirdi, o'quvchilar har qayerda va har qanday vaqtda ta'lim olish imkoniga ega bo'ldilar.

Janubiy Koreya

Janubiy Koreya ta'lim tizimiga yangi texnologiyalarni kiritish jarayoni 80-yillarda boshlangandi. Bu paytda ko'pgina salbiy dunyoviy o'zgarishlar (aholining qarishi, yoshlar o'rtasida ishsizlikning ko'payishi va h.k.) mamlakat hukumatida milliy ta'lim tizimiga jadal yangiliklar kiritish g'oyasini uyg'otdi. Koreya ta'lim va fan olami raqobatdoshligining umumiy oshirilishi mamlakatni rivojlantirishning muhim yo'nalishlaridan edi. Maktablarda AKTdan foydalanish belgilangan maqsadlarga erishishga imkon beruvchi vositalardan sanalgandi.

2011-yilda Koreya Respublikasi Maorif vazirligi va Axborot jarayonlari bo'yicha Prezident kengashi «A Road to the Power of Talented Individuals! SMART Education» ("Iqtidorli shaxslar salohiyat va qudrati sari yo'l! Aqlli ta'lim"), qisqacha — SMART Education loyihasini taqdim etdilar. SMART dasturi, birinchidan, maktablarda bahs-munozaralarda va loyihalashtirish faoliyatida ishtirok etishga qiziqtiruvchi, o'qituvchilar va o'quvchilarga bir-birlari bilan teng muloqot qilish imkonini beruvchi yangicha ta'lim muhitini yaratishni ko'zda tutadi. Ikkinchidan, dastur barcha xohlovchilar uchun tahsil olish imkonini kengaytiruvchi, yangi ko'nikma va bilimlar olish yoki o'tkazib yuborilgan mashg'ulotlarni o'rganib olish imkonini beruvchi masofaviy ta'lim rivojiga e'tibor qaratadi.[4]

Darslarda o'qituvchilar turli multimedia materiallaridan foydalanadilar, o'quvchilar bilan muloqotga kirishadilar. Masofaviy mashg'ulotlarda esa o'qituvchi maxsus ishlab chiqilgan o'quv materiallaridan foydalanadi, ijodiy muhit yaratadi va bilimlarni baholaydi. Ta'lim berish davomida maxsus murabbiy (tutor) ham birlashtirilgan bo'lib, u o'quvchilarning bilim olish jarayonini kuzatadi, o'qituvchilarning virtual va bulut texnologiyalari bilan ishlashlariga ko'maklashadi.

So'nggi yillarda Janubiy Koreyada virtual maktab va universitetlar faol ko'payib bormoqda. Ularda ta'lim jarayoni to'laqonli ravishda onlayn ta'lim vositalari yordamida o'tadi, o'quvchilar esa o'zlarini qiziqtirgan kurslarni aynan qiziqishlari doirasida tuzilgan o'quv rejasi bo'yicha (masalan, Air and Correspondence High School; Ewha Womans University, Hanyang Cyber University and International Cyber University) o'tadilar.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. „Статья 2 Федерального закона «Об образовании в Российской Федерации»“. 22-iyun 2022-yilda asl nusxadan **arxivlangan**

2. „Леонтьев А. А. История образования в России от древней Руси до конца XX века // Газета «Русский язык». — 2001. — № 33.“. 2-may 2013-yilda asl nusxadan arxivlangan.

3. <http://www.ziyonet.uz> – axborot-ta’lim resurslari portali.

4. <http://www.lex.uz>